

ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ
НАПН УКРАЇНИ

ТОПУЗОВ О. М. КАЛІНІНА Л. М.

Робоча програма дисципліни

ТЕХНОЛОГІЯ ПІДГОТОВКИ ДИСЕРТАЦІЙНОЇ ПРАЦІ

для здобувачів вищої освіти

Ступінь «Доктор філософії»
Спеціальність 011
Освітні, педагогічні науки

Київ – 2023

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор Інституту педагогіки НАПН
України

Олег ТОПУЗОВ

від "31" серпня 2022 р.

«ПОГОДЖЕНО»

Заступник директора з наукової роботи
Інституту педагогіки НАПН України

Микола ГОЛОВКО

від "31" серпня 2022 р.

**ТЕХНОЛОГІЯ ПІДГОТОВКИ ДИСЕРТАЦІЙНОЇ ПРАЦІ
РОБОЧА ПРОГРАМА**

дисципліни для здобувачів вищої освіти

ступінь «Доктор філософії»

спеціальність: *011 Освітні, педагогічні науки*

КИЇВ-2023

Структура програми типова. Години відповідають робочому навчальному плану.

Завідувач аспірантури та докторантури

 Марина ЗАГОРУЛЬКО

УДК 378.07:35:32.005+37.01:005.373+4.004(0.034.2)

Технологія підготовки дисертаційної праці. Робоча програма навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки. 25 с.

Автори:

Топузов Олег Михайлович, доктор педагогічних наук, професор, дійсний член (академік) НАПН України, директор Інституту педагогіки НАПН України.

Калініна Людмила Миколаївна, докторка педагогічних наук, професор, учений секретар Інституту педагогіки НАПН України.

Рецензенти:

Луценко Григорій Васильович, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки, психології, соціальної роботи та менеджменту Глухівського НПУ ім. О. Довженка.

Лісова Наталія Іванівна, докторка педагогічних наук, старший науковий співробітник відділу економіки та управління загальною середньою освітою Інституту педагогіки НАПН України.

Робоча програма затверджена на засіданні вченої ради Інституту педагогіки НАПН України.

Протокол № 12 від «31» __серпня__ 2022 р.

© Інститут педагогіки НАПН України, 2023 рік

© Топузов Олег Михайлович, 2023 рік

© Калініна Людмила Миколаївна, 2023 рік

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 1	Галузь знань: <u>01 – «Освіта/Педагогіка»</u>	Загальна підготовка
Загальна кількість годин – 30		
Модулів – 2	<u>011 «Освітні, педагогічні науки»</u>	Рік підготовки:
Змістових модулів – 2		1-й
		Семестр
		2
Індивідуальне заняття не передбачено	Освітній ступінь: <u>Доктор філософії</u>	Лекції
		4 год.
		Семінарські
		6 год.
		Практичні
		0 год.
		Самостійна робота
		20 год.
		Вид контролю: залік

Примітка

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи й індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 1:1,5.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Метою навчальної дисципліни «Технологія підготовки дисертаційної праці» є формування і розвиток у слухачів методологічної культури й науково-дослідницької компетентності.

2.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є формування таких компетентностей: інтегральна компетентність (ІК):

- здатність і готовність розв'язувати комплікативні науково-дослідні (науково-теоретичні й науково-практичні) проблеми в галузі освіти (відповідно до цілей і завдань професійно-педагогічної й дослідно-інноваційної діяльності) на засадах реалізації голістичного, інтегрованого, особистісного, діяльнісного, компетентнісного підходів, що зумовлює переосмислення наявних і створення нових фундаментальних теоретичних знань (обґрунтованих на концептуально-методологічному рівні); впровадження сучасної професійно-педагогічної практики (через реалізацію сучасно-доцільних наукових підходів, технологій, форм організації, методів, прийомів і засобів навчання в закладах вищої й загальної середньої освіти).

загальні компетентності (ЗК):

- ЗК 1** - здатність і готовність здобувати концептуальні й методологічні знання в галузі освіти, розуміти їхню сутність.
- ЗК 2** - здатність і готовність до виконання науково-дослідної діяльності в галузі освіти на засадах превалювання аналітичного, критичного й креативного мислення.
- ЗК 3** - здатність і готовність до ефективної і продуктивної наукової комунікації в парадигмі взаємодії суб'єктів освітньої діяльності.
- ЗК 4** - здатність і готовність використовувати інформаційні технології в процесі реалізації сучасно-доцільних наукових підходів, технологій, форм організації, методів, прийомів і засобів навчання в закладах вищої й загальної середньої освіти.
- ЗК 5** - здатність і готовність до аналізу і синтезу актуальної професійно значущої інформації в галузі освіти з різних джерел.
- ЗК 6** - здатність і готовність до безперервного особистісного й професійно-педагогічного саморозвитку і самовдосконалення.
- ЗК 7** - здатність і готовність до генерування нових науково-значущих ідей як результату креативного мислення під час здійснення науково-дослідної діяльності в галузі освіти й професійно-педагогічної діяльності.
- ЗК 8** - здатність і готовність впроваджувати в освітній процес інноваційні практики на основі реалізації сучасно-доцільних наукових підходів, технологій, форм організації, методів, прийомів і засобів навчання в закладах вищої й загальної середньої освіти.
- ЗК 9** - здатність і готовність до стимулювання вияву суб'єктності учасників освітнього процесу (з превалюванням мотиваційного складника).
- ЗК 10** - здатність і готовність до організаційно-управлінської діяльності в закладах вищої й загальної середньої освіти з акцентуацією на морально-етичній компоненті).
- ЗК 11** - здатність і готовність до популяризації української культурної спадщини, національних цінностей на засадах інтеграції до загальноєвропейських і глобальних цінностей.
- ЗК 12** - здатність і готовність до соціально-управлінської діяльності на засадах поваги до індивідуальності особистості й людиноцентристської довірчо-партнерської взаємодії.
- ЗК 13** - здатність і готовність до науково-дослідної й професійно-педагогічної рефлексії.

фахові компетентності (ФК):

- ФК 1** - **Науково-комунікаційна компетентність** виявляється в здатності і готовності здійснювати письмову й усну інтеракцію на високому рівні володіння державною та іноземними мовами.
- ФК 2** - **Дидактико-методична компетентність** виявляється в здатності і готовності застосовувати в освітньому процесі сучасно-доцільні наукові підходи, технології, форми організації, методи, прийоми і засоби навчання в закладах вищої й загальної середньої освіти.
- ФК 3** - **Цифрова (діджитальна) компетентність** виявляється в здатності і готовності застосовувати сучасні цифрові технології під час організації й здійснення освітнього процесу в закладах вищої й загальної середньої освіти під час здійснення науково-дослідної діяльності.
- ФК 4** - **Психолого-педагогічна компетентність** виявляється в здатності і готовності визначати й урахувувати в освітньому процесі індивідуально-психологічні й індивідуально-типологічні особливості учнів або/і студентів

(відповідно до рівня освіти, який здобувається) під час здійснення науково-дослідної діяльності.

- ФК 5** - **Організаційно-управлінська компетентність**, яка виявляється в здатності і готовності управляти організацією та здійсненні освітнього процесу в закладах вищої, загальної середньої освіти на засадах превалювання морально-етичної компоненти та в процесі керування здійсненні науково-дослідної діяльності.
- ФК 6** - **Лідерська компетентність**, яка виявляється в здатності й готовності виявляти суб'єктні якості під час організації освітнього процесу та управління ним у закладах вищої, загальної середньої освіти.
- ФК 7** - **Інклюзійно-дидактична компетентність**, яка виявляється в здатності й готовності створювати психологічно та дидактично комфортне безпечне освітнє середовище (відповідно до рівня освіти, який надається).
- ФК 8** - **Компетентність популяризації здорового способу життя**, яка виявляється в здатності й готовності інтегрувати в зміст освіти питання і проблеми, безпосередньо пов'язані з використанням здоров'язбережувальних технологій під час освітнього процесу (відповідно до рівня освіти, який надається) зокрема та в житті загалом.
- ФК 9** - **Дослідницько-проектувальна компетентність**, яка виявляється в здатності й готовності здійснювати проектування науково-дослідної діяльності в освітньому процесі на засадах превалювання аналітичного, критичного та креативного мислення.
- ФК 10** - **Аналітико-прогностична компетентність**, яка виявляється в здатності й готовності здійснювати процес аналізу й синтезу задля забезпечення науково-обґрунтованої прогностики результатів освітнього процесу, управління освітніми процесами та системами (відповідно до рівня освіти, який надається).
- ФК 11** - **Організаційно-інтеграційна компетентність**, яка виявляється в здатності й готовності організувати на засадах реалізації інтеграційного та голістичного підходів освітній процес як процес поступального розвитку учнів або/і студентів (відповідно до рівня освіти, який здобувається).
- ФК 12** - **Контрольно-оцінювальна компетентність**, яка виявляється в здатності й готовності контролювати й оцінювати результати навчання учнів або/і студентів (відповідно до рівня освіти, який надається), а також результати управління освітніми процесами та системами на засадах голістичного та інтеграційного підходів.
- ФК 13** - **Інноваційно-дослідницька компетентність**, яка виявляється в здатності й готовності застосовувати сучасно-доцільні наукові підходи, технології, форми організації, методи, прийоми і засоби навчання в закладах вищої, загальної середньої освіти, а також спиратися на їх теоретико-методологічне обґрунтування в процесі здійснення науково-дослідної діяльності.
- ФК 14** - **Компетентність безперервного професійно-педагогічного саморозвитку**, яка виявляється в здатності й готовності підвищувати рівень власної професійно-педагогічної майстерності на константній основі через поєднання формальної, неформальної та інформальної освіти.
- ФК 15** - **Рефлексійно-дослідницька компетентність**, яка виявляється в здатності й готовності здійснювати системний і систематичний моніторинг результатів власної науково-дослідницької та професійно-педагогічної діяльності на рефлексійній основі.

Результати навчання дисципліни «Організаційна та проектно-дослідницька діяльність в освіті» можна вважати успішними за умови досягнення програмних результатів:

ПРН	Знання	Уміння та навички
ПРН 1	<ul style="list-style-type: none"> - концептуальні й методологічні знання в галузі освіти; - знання про способи здобуття концептуально-методологічного знання; 	<ul style="list-style-type: none"> - уміння здобувати й оновлювати на константній основі концептуальні та методологічні знання в галузі освіти;
ПРН 2	<ul style="list-style-type: none"> - знання про методологію та технології науково-дослідної діяльності в галузі освіти; - знання про аналітичне, критичне та креативне мислення; 	<ul style="list-style-type: none"> - уміння застосовувати методологію, технології науково-дослідної діяльності; - уміння здійснювати науково-дослідну діяльність на основі аналітичного, критичного та креативного мислення;
ПРН 3	<ul style="list-style-type: none"> - знання про комунікацію в освітній і науковій діяльності; - знання про особливості наукової комунікації в парадигмі взаємодії суб'єктів освітньої діяльності (індивідуальний, груповий, колективний рівні); 	<ul style="list-style-type: none"> - уміння здійснювати комунікацію в освітній і науковій діяльності; - уміння ефективно і продуктивно здійснювати наукову комунікацію в парадигмі взаємодії суб'єктів освітньої діяльності (індивідуальний, груповий, колективний рівні);
ПРН 4	<ul style="list-style-type: none"> - знання про сучасні інформаційні технології, форми, методи та засоби їх використання в освітньому процесі та науково-дослідній діяльності; - знання про сучасно-доцільні наукові підходи, технології, форми організації, методи, прийоми і засоби навчання в закладах вищої, загальної середньої освіти на основі застосування новітніх інформаційних технологій; 	<ul style="list-style-type: none"> - уміння застосовувати сучасні інформаційні технології в освітньому процесі та науково-дослідній діяльності; - уміння використовувати розмаїття наявних технологій, форм організації, методів, прийомів і засобів навчання в закладах вищої, загальної середньої освіти (на основі застосування новітніх інформаційних технологій);
ПРН 5	<ul style="list-style-type: none"> - знання про аналіз і синтез як теоретичний метод науково-педагогічного дослідження; - знання про способи здобуття професійно значущої інформації в галузі освіти з різних джерел; 	<ul style="list-style-type: none"> - уміння здійснювати аналіз і синтез інформації в галузі освіти; - уміння визначати актуальність професійно значущої інформації; - уміння працювати з різними джерелами інформації;
ПРН 6	<ul style="list-style-type: none"> - знання про саморозвиток та самовдосконалення особистості, теорії особистості; - знання про особливості професійно-педагогічного саморозвитку та 	<ul style="list-style-type: none"> - уміння саморозвитку особистості; - уміння самовдосконалення особистості; - уміння професійно-педагогічного саморозвитку та самовдосконалення вчителя закладу загальної середньої освіти/ викладача закладу вищої освіти/ науково-педагогічного працівника;

	самовдосконалення суб'єктів освітньої і наукової діяльності;	
ПРН 7	<ul style="list-style-type: none"> - знання про креативне мислення особистості; - знання про способи генерування науково-значущих ідей в галузі освіти під час здійснення науково-дослідної та професійно-педагогічної діяльності; 	<ul style="list-style-type: none"> - уміння креативно мислити; - уміння генерувати нові науково-значущі ідеї в галузі освіти;
ПРН 8	<ul style="list-style-type: none"> - знання про організацію сучасного освітнього процесу (його особливості в закладах вищої та загальної середньої освіти); - знання про наукові підходи, технології, форми організації, методи, прийоми і засоби навчання в закладах вищої та загальної середньої освіти; 	<ul style="list-style-type: none"> - уміння імплементувати в освітній процес інноваційні освітньо-педагогічні практики; - уміння адаптувати новітні західноєвропейські та світові освітньо-педагогічні практики до потреб системи освіти в Україні;
ПРН 9	<ul style="list-style-type: none"> - знання про суб'єкта освітнього процесу, суб'єктність особистості та суб'єкт-суб'єктну взаємодію учасників освітнього процесу; - знання про мотивацію, мотивацію навчання, теорії мотивації; - знання про способи стимулювання вияву суб'єктності учасників освітнього процесу; 	<ul style="list-style-type: none"> - уміння діагностування ієрархії навчальних мотивів суб'єктів освітнього процесу; - уміння стимулювати вияв суб'єктності учасників освітнього процесу;
ПРН 10	<ul style="list-style-type: none"> - знання про організаційно-управлінську діяльність в закладах вищої та загальної середньої освіти; - знання про морально-етичні основи організації та здійснення освітнього процесу; 	<ul style="list-style-type: none"> - уміння організовувати та управляти освітнім процесом; - уміння дотримуватися етичних норм в організації та управлінні освітньою діяльністю
ПРН 11	<ul style="list-style-type: none"> - знання про необхідність і доцільність популяризації української культурної спадщини; - знання про національні, загальноєвропейські й глобальні цінності; 	<ul style="list-style-type: none"> - уміння застосовувати розмаїття способів популяризації української культурної спадщини в освітньому процесі; - уміння інтегрувати національні, загальноєвропейські й глобальні цінності в змісті освіти;
ПРН 12	<ul style="list-style-type: none"> - знання про соціум та особливості соціально-управлінської діяльності; - знання про особистість та її індивідуальність; - знання про права і свободи людини; 	<ul style="list-style-type: none"> - уміння управляти закладами вищої та загальної середньої освіти на засадах поваги до індивідуальності особистості учасників освітнього процесу;
ПРН 13	<ul style="list-style-type: none"> - знання про рефлексію, науково-дослідну та професійно-педагогічну рефлексію; 	<ul style="list-style-type: none"> - рефлексійні уміння особистості; - рефлексійні уміння суб'єкта освітньої і науково-дослідної діяльності;

	<ul style="list-style-type: none"> - знання про самостійність та автономність суб'єктів освітньої і науково-дослідної діяльності; 	<ul style="list-style-type: none"> - уміння виявляти самостійність і автономність в освітній, професійно-педагогічній, науково-дослідній діяльності;
ПРН 14	<ul style="list-style-type: none"> - знання про наукову комунікацію українською мовою; - знання стратегій комунікації учасників освітнього та науково-дослідного процесів; - знання іноземної мови на рівні B2/C1 відповідно до глобальної шкали Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти; 	<ul style="list-style-type: none"> - уміння здійснювати наукову комунікацію (усно і письмово) українською мовою (іноземною/іноземними мовами); - уміння презентувати усно і письмово результати науково-дослідної діяльності українською мовою (іноземною/іноземними мовами);
ПРН 15	<ul style="list-style-type: none"> - знання з дидактики середньої, а вищої школи; - знання часткових (предметних методик); - знання про новітні методологічні підходи, закономірності і принципи освіти в галузі освіти, технології, методики, форми організації, методи, прийоми, засоби навчання; - знання сучасних досягнень психодидактики, медіа-дидактики тощо; - знання про ключові компетентності здобувачів освіти (відповідно до рівня освіти, який здобувається), наскрізні уміння (soft skills); 	<ul style="list-style-type: none"> - уміння визначати методологію науково-педагогічного дослідження з дидактики вищої та середньої школи; - уміння застосовувати в освітньому процесі технології, методики, форми організації, методи, прийоми, засоби навчання;
ПРН 16	<ul style="list-style-type: none"> - знання про сучасні цифрові технології, цифрові гаджети, їхнє програмне забезпечення та потенційні можливості їх використання в освітній і науково-дослідній діяльності; - знання про «четверту промислову революцію», «Education 4.0» і відповідні тенденції змін у системі освіти України, країнах Західної Європи та інших розвинених країн світу; 	<ul style="list-style-type: none"> - уміння використовувати сучасні цифрові технології, цифрові гаджети, їхнє програмне забезпечення в використанні в освітній і науково-дослідній діяльності; - уміння використовувати відкриті електронні (цифрові) освітні ресурси в освітній, професійно-педагогічній і науково-дослідній діяльності в галузі освіти;
ПРН 17	<ul style="list-style-type: none"> - знання про індивідуально-психологічні й індивідуально-типологічні особливості здобувачів освіти (відповідно до рівня освіти, який надається); - знання психолого-педагогічних основ організації й здійснення освітньої діяльності в закладах вищої, загальної середньої освіти; - знання психолого-педагогічних основ здійснення науково-дослідної діяльності в галузі освіти; 	<ul style="list-style-type: none"> - уміння діагностувати індивідуально-психологічні й індивідуально-типологічні особливості здобувачів освіти (відповідно до рівня освіти, який надається); - уміння організувати та здійснювати освітню діяльність на засадах урахування її психолого-педагогічних основ; - уміння визначати значущі психолого-педагогічні особливості суб'єктів освітнього процесу, їх вплив на досягнення результатів науково-дослідної діяльності в галузі освіти; - уміння розробляти індивідуальні освітні траєкторії здобувачів освіти на основі

		визначення їхніх індивідуально-психологічних та індивідуально-типологічних особливостей;
ПРН 18	<ul style="list-style-type: none"> - знання про особливості організаційно-управлінської діяльності в сучасних закладах вищої, загальної середньої освіти - знання про способи реалізації технологій управління в галузі освіти; 	<ul style="list-style-type: none"> - уміння організувати й управляти освітнім процесом на засадах збереження психічного здоров'я його суб'єктів, запобігання їхньому професійному вигоранню тощо; - уміння реалізації технологій управління в галузі освіти;
ПРН 19	<ul style="list-style-type: none"> - знання теорій лідерства; - знання про суб'єктні якості особистості та способи їх вияву в освітній діяльності та професійно-педагогічній діяльності педагога-предметника / викладача; - знання про роль лідерства під час організації та управління освітнім процесом в закладах вищої, загальної середньої освіти; 	<ul style="list-style-type: none"> - уміння діагностування лідерських якостей суб'єктів освітнього процесу; - уміння реалізувати суб'єкт-суб'єктну взаємодію в освітній, професійно-педагогічній та науково-дослідній діяльності на засадах лідерства;
ПРН 20	<ul style="list-style-type: none"> - знання про психологічний і дидактичний комфорт в освітньому процесі; - знання про психолого-дидактичні особливості організації та здійснення інклюзивного навчання; - знання про можливості і засоби створення психологічно та дидактично комфортного інклюзивного освітнього середовища (відповідно до рівня освіти, який надається); - знання про основи організації науково-дослідної діяльності в галузі інклюзивної освіти (на рівні загальної середньої та вищої освіти); 	<ul style="list-style-type: none"> - уміння діагностування індивідуально-психологічних й індивідуально-типологічних особливостей суб'єктів освітнього процесу з особливими потребами; - уміння враховувати індивідуально-психологічні й індивідуально-типологічні особливості суб'єктів освітнього процесу з особливими потребами під час створення психологічно та дидактично комфортного інклюзивного освітнього середовища (відповідно до рівня освіти, який надається); - уміння організувати науково-дослідну діяльність в галузі інклюзивної освіти;
ПРН 21	<ul style="list-style-type: none"> - знання про способи популяризації здорового способу життя; - знання про можливості й способи інтеграції в зміст освіти питань, безпосередньо пов'язаних із використанням здоров'язберезувальних технологій під час освітнього процесу (відповідно до рівня освіти, який надається) зокрема та в житті загалом; 	<ul style="list-style-type: none"> - уміння популяризації здорового способу життя; - уміння інтеграції в зміст освіти питань, безпосередньо пов'язаних із використанням здоров'язберезувальних технологій;
ПРН 22	<ul style="list-style-type: none"> - знання про розвиток аналітичного, критичного й креативного мислення; 	<ul style="list-style-type: none"> - уміння розвивати аналітичне, критичне й креативне мислення суб'єктів освітнього процесу;

	<ul style="list-style-type: none"> - знання про проектування науково-дослідної діяльності; - в освітньому процесі на засадах превалювання аналітичного, критичного й креативного мислення; 	<ul style="list-style-type: none"> - уміння проектувати науково-дослідну діяльність в освітньому процесі на засадах превалювання аналітичного, критичного, креативного мислення;
ПРН 23	<ul style="list-style-type: none"> - знання про аналітико-прогностичну діяльність, її інтеграцію в освітню та науково-дослідну діяльність як їх невіддільну компоненту; - знання про процеси аналізу та синтезу як засобу забезпечення науково-обґрунтованої прогностики результатів освітнього процесу; 	<ul style="list-style-type: none"> - уміння здійснювати аналітико-прогностичну діяльність як невіддільну компоненту освітньої та науково-дослідної діяльності;
ПРН 24	<ul style="list-style-type: none"> - знання про сталий розвиток особистості в освітній і науково-дослідній діяльності; - знання про організацію сталого розвитку здобувачів освіти (відповідно до рівня освіти, який здобувається) на засадах реалізації інтеграційного та голістичного підходів; 	<ul style="list-style-type: none"> - уміння забезпечення сталого розвитку суб'єктів освітнього процесу; - уміння підтримувати поступальний розвиток здобувачів освіти (відповідно до рівня освіти, який здобувається) на засадах реалізації інтеграційного та голістичного підходів;
ПРН 25	<ul style="list-style-type: none"> - знання про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів освіти (відповідно до рівня освіти, який надається) на засадах голістичного та інтеграційного підходів; 	<ul style="list-style-type: none"> - уміння здійснювати системний і систематичний контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів освіти (відповідно до рівня освіти, який надається) на засадах голістичного та інтеграційного підходів; - уміння розробляти системний моніторинг результатів навчання учнів або/і студентів (відповідно до рівня освіти, який надається) на засадах голістичного та інтеграційного підходів;
ПРН 26	<ul style="list-style-type: none"> - знання про інноватику в науці загалом та в освіті зокрема; - знання про новітні методологічні підходи в освіті, технології, форми організації, методи, прийоми і засоби навчання в закладах вищої, загальної середньої освіти; 	<ul style="list-style-type: none"> - уміння інтегрувати новітні й класичні методологічні підходи в галузі освіти під час здійснення освітньої та науково-дослідної діяльності; - уміння імплементувати положення новітніх методологічних підходів, а також інноваційні технології, форми організації, методи, прийоми і засоби навчання в закладах вищої, загальної середньої освіти в освітню практику та практику здійснення науково-педагогічних досліджень;
ПРН 27	<ul style="list-style-type: none"> - знання про саморозвиток особистості загалом і саморозвиток в освітній і науково-дослідній діяльності зокрема; 	<ul style="list-style-type: none"> - уміння стимулювати саморозвиток особистості в освітній і науково-дослідній діяльності; - уміння вдосконалювати професійно-педагогічну майстерність через поєднання

	- знання про можливості і способи вдосконалення професійно-педагогічної майстерності на константній основі через поєднання формальної, неформальної та інформальної освіти;	формальної, неформальної й інформальної освіти;
ПРН 28	- знання про рефлексію особистості; - знання про науково-дослідницьку й професійно-педагогічну рефлексію.	- уміння здійснювати системний систематичний моніторинг результатів власної освітньої діяльності; - уміння здійснювати системний систематичний моніторинг результатів власної науково-дослідницької та професійно-педагогічної діяльності на рефлексійній основі.

3. ПРОГРАМА ТА СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви блоків (модулів) і тем	Кількість годин				
	усього	у тому числі			
		лекції	семінарські	практичні	самостійна робота
Змістовий модуль I. Дисертація як кваліфікаційна наукова праця та результат індивідуальної науково-дослідницької роботи в ракурсі розвитку освітньої (педагогічної) науки	16	2	3	0	11
Тема 1.1. Сутність, специфіка, види наукових досліджень	4	2	0	0	2
Тема 1.2. Кваліфікаційна характеристика дисертації як наукової праці	12	0	3	0	9
Змістовий модуль II. Технологічні основи дисертаційної праці	14	2	3	0	9
Тема 2.1. Технологія організації та проведення наукового дослідження	5	2	0	0	3
Тема 2.2. Технологія підготовки рукопису дисертації	8	0	2	0	6
Тема 2.3. Правила цитування й бібліографічні посилання в наукових дослідженнях	1	0	1	0	0
Всього годин	30	4	6	0	20

4. ТЕМИ ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Назви тем лекцій	Кількість годин
1.	Сутність, специфіка, види наукових досліджень	2
2.	Технологія організації й проведення наукового дослідження	2
	Разом	4

Змістовий модуль I.

Тема 1. Сутність, специфіка і види наукових досліджень.

Вступ. Мета і завдання навчальної дисципліни «Технологія підготовки дисертаційної праці». Сутність і специфіка наукового дослідження у структурі наукового знання і наук про освіту (педагогіку). Класифікація наукових досліджень, їх види й характеристики: фундаментальні, прикладні, теоретичні, експериментальні (емпіричні), розробки, розвідувальні, описові, аналітичні, пошукові, міжгалузеві, міжнародні, національні, регіональні, галузеві, локальні, лонгітюдні, довгострокові, короткострокові, панельне дослідження тощо.

Спільні й відмінні концепти дефініцій «наукове дослідження», «пізнання», «науковий (науково-дослідницький) проект» і «дисертаційна праця», їх сутність, призначення. Специфіка дослідження в освітніх і педагогічних науках. Стандарт вищої освіти України. Другий (магістерський) рівень, галузь знань – 01 Освіта/Педагогіка, спеціальність – 011 Освітні, педагогічні науки.

Змістовий модуль II.

Тема 2. Технологія організації та проведення наукового дослідження.

Наукове дослідження як форма пізнання і розвитку науки. Вимоги до планування, організації й проведення наукових досліджень. Дискурсивний аналіз підходів до визначення послідовності організації й етапів здійснення наукового дослідження. Сутність, специфіка і характеристика етапів технології організації, проведення наукового дослідження в освіті. Результати наукового дослідження та форми їх упровадження. Методологічна рефлексія здійснення науково-дослідної роботи. Дисертація як кваліфікаційна наукова праця і результат індивідуальної науково-дослідницької роботи. Етичні й правові основи науково-дослідницької роботи.

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назви тем семінарських занять	Кількість годин
1.	Кваліфікаційна характеристика дисертації	1
2.	Методи наукового дослідження в контексті глобалізаційних викликів, інноваційності, сингулярності	2
3.	Технологія підготовки рукопису дисертації	2
4.	Правила цитування й бібліографічні посилання в наукових дослідженнях	1
	Разом	6

Змістовий модуль I.

Тема 1.2. Семінар 1. Кваліфікаційна характеристика дисертації

Питання для обговорення:

1. Вимоги до дисертацій та авторефератів дисертацій.
2. Критерії вибору проблематики дослідження, логічний взаємозв'язок із розв'язаннями порушеної проблеми (наукової задачі) у відповідній галузі наукових знань – освітні, педагогічні науки.
3. Загальні положення, структура дисертації, вимоги до змісту дисертації у вигляді підготовленої наукової праці на правах рукопису й монографії.
4. Науковий апарат дослідження, його визначення, обґрунтування і конкретизація.
5. Оформлення структурних компонентів і рукопису дисертації відповідно до положень ДСТУ 3008-95 «Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення».

6. Дисертація як результат пізнання, організації, самоорганізації і здійснення науково-дослідницької роботи.

7. Стандарт вищої освіти України. Другий (магістерський) рівень, галузь знань – 01 Освіта/Педагогіка, спеціальність – 011 Освітні, педагогічні науки (затверджено і введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 11.05.2021 р. № 520).

8. Прядок захисту дисертації.

Змістовий модуль I.

Тема 1.2. Семінар 2. Методи наукового дослідження в контексті глобалізаційних викликів, інноваційності, сингулярності

Питання для обговорення:

1. Класифікація методів: сутність і призначення.
2. Філософські методи наукового пізнання.
3. Загальнонаукові підходи та методи дослідження.
4. Наукові й дисциплінарні методи дослідження.
5. Методи міждисциплінарного дослідження.
6. Спеціальні методи дослідження. Методи дослідження дисертаційної роботи.
7. Методи досліджень наукового пізнання в контексті інноваційності й сингулярності на основі перегляду фільму «Інтерстеллар» (2014 р., США, режисер і сценарист Крістофер Нолан, <http://kinogo.club/5062-interstellar-2014.html>)

Змістовий модуль II.

Тема 2.2. Семінар 3. Технологія підготовки рукопису дисертації

Питання для обговорення:

1. Наукове дослідження, технологія організації й результат.
2. Композиція дисертаційної праці у ракурсі розгляду її компонентів у логічних, смислових і функційно-синтаксичних взаємозв'язках.
3. Рубрикація тексту дисертації.
4. Методичні прийоми викладу наукових матеріалів у дисертації: послідовний, цілісний, вибірковий, формально-логічний спосіб викладу матеріалу, логічні зв'язки й функційно-синтаксичні засоби зв'язку в науковому тексті.
5. Формулювання наукової новизни наукового дослідження.
6. Мовностилістична культура оформлення рукопису дисертації.
7. Підготовка рукопису дисертації, написання автореферату.

Змістовий модуль III.

Тема 2.3. Семінар 4. Правила цитування та бібліографічні посилання в наукових дослідженнях

Питання для обговорення:

1. Бібліографічний опис використаних джерел.
2. Вітчизняні законодавчі вимоги до цитувань наукових джерел і посилань на використані джерела в процесі оформлення рукопису дисертації.
3. Бібліографічні посилання: загальні положення й правила складання (ДСТУ 8302: 2015)».
4. Оформлення списку використаних джерел у дисертації: Національний стандарт України ДСТУ 8302:2015, або один із 11 міжнародних стилів цитування (MLA style, APA-1,2, Chicago/Turabianstyle, Harvard style, ACS, AIP, IEEE, Vancouver, OSCOLA, APS, Springer MathPhys Style).
5. Міжнародні стилі й посилання в наукових роботах.
6. Академічна доброчесність й етичні імперативи науково-дослідної діяльності відповідно до чинних Законів України «Про вищу освіту», «Про освіту» тощо.
7. Стил (правила) цитування наукових джерел у світовому дискурсі.
8. Офіційні правила транслітерації й їх застосування.
9. Про опублікування результатів дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора філософії до оформлення й після опублікування монографії.

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назви тем практичних занять	Кількість годин
1.	Не передбачено навчальним планом	0
	Разом	0

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

Зміст самостійної роботи з навчальної дисципліни «Технологія підготовки дисертаційної праці» спрямований на закріплення теоретичних знань і їх поглиблення, на формування й удосконалення практичних навичок і умінь, розвитку у аспірантів методологічної культури й науково-дослідницької компетентності, що сприяє формуванню професійного світогляду майбутніх фахівців докторів філософії.

Самостійна робота поділяється на 5 тем (по 2-6 годин кожна).

Кожна самостійна робота передбачає власну форму представлення.

Звіти про виконання самостійної роботи бажано подавати під час кожного семінарського заняття.

Матеріали, підготовлені письмово, здаються (надсилаються) викладачу на перевірку.

№ з/п	Назви тем самостійних робіт	Кількість годин
1	<p>Змістовий модуль I. Тема 1.1. Самостійна робота № 1 «Дисертація – форма пізнання та розвитку науки»</p> <p><i>Завдання.</i> Проаналізувати й з'ясувати сутність феномена «наука» – смисли, як соціального інституту, як процесу й результату одержання нових наукових знань; мету, функції науки; сутність і структуру поняття «наукові знання» в освітології й педагогічних науках; проаналізувати й виявити в науковому дискурсі обґрунтовані класифікації наукового знання й форми їх представлення.</p> <p><i>Форма представлення:</i> Наукова доповідь «Дисертація в структурі освітніх (педагогічних) наук як форма пізнання та розвитку наукового знання».</p>	2
2	<p>Змістовий модуль I. Тема 1.2. Самостійна робота № 2. «Термінологічний словник»</p> <p><i>Завдання.</i> Ознайомитися з пріоритетними напрямками (проблематикою) наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок Національної академії педагогічних наук України на 2022-2026 рр. (https://naps.gov.ua/ua/press/announcements/2519/), актуальними проблемами. Довести педагогічну доцільність й актуальність окресленої проблеми (наукової задачі), яку Ви будете розв'язувати під час виконання науково-дослідницької роботи.</p> <p>Проаналізувати не менше 20 дисертації, захищених за останні 5-10 років із теми дослідження з метою аналізу логіки представлення в них основних термінів дослідження й підготувати термінологічний словник базових і похідних термінів дослідження, яке Ви виконуєте.</p> <p><i>Форма представлення:</i> Термінологічний словник дисертаційної роботи, яку Ви виконуєте.</p>	3

3	<p>Змістовий модуль I й II. Теми 1.2 і 2.1.</p> <p>Самостійна робота № 3. «Дисертація як революція в науці чи ?»</p> <p>Завдання. Підготувати презентацію загальної характеристики дисертації (вступ відповідно до вимог оформлення дисертації, що відображає науковий апарат на концептуально окреслені методологічні засади і методи дослідження, а також форми впровадження результатів наукового дослідження) з обраної проблематики дослідження.</p> <p>Для того щоб виконати завдання і підготувати виступ, Вам необхідно:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Довести актуальність обраної проблематики на основі критичного аналізу наукових джерел і результатів, які відображені в дисертаціях. 2. Сформулювати й оприлюднити наукову задачу, яку Ви будете розв'язуєте під час науково-дослідної роботи (НДР). Сутність наукової задачі має бути представлена на основі критичного аналізу й порівняння з відомими визначеннями науковців й дослідників у освітніх (педагогічних) науках, сформулювавши відмінності створеної Вами наукової задачі. 3. Запропонувати власні ідеї покращення якостей, характеристик об'єкту, процесу або явища, яке Ви обрали для дослідження, розкриття унікальності й педагогічної доцільності власного дослідження. 4. Запропонувати авторські наукові ідеї або ядро ідей, які не втратили сенсу в сучасних умовах. 5. Довести інноваційність, прогресивність, унікальність власних ідей для втілення або їх консервативність і особливу актуальність. 6. Окреслити коло важливих проблеми, які потребують розв'язання в освіті з освітніми втратами й повномасштабною війною росії в Україні, навколо яких мають об'єднатися усі зацікавлені суб'єкти освітнього процесу, що сприятиме покращанню освіти європейського гатунку й відновленню морального, ментального, фізичного здоров'я нації. 7. Представити прогнозовані Вами науково-теоретичні й практичні результати, які ймовірно здобути під час виконання дослідження. <p>Пропонуємо Вам прочитати або прослухати книгу командувача Військово-морських сил США у відставці – Вільяма Гаррі Макрейвена «Застеляйте ліжко. Дрібниці, які можуть змінити ваше життя, а можливо, і світ», де автор визначив десять правил, які він завжди намагався дотримуватися, що допомогли йому з честю подолати чимало життєвих негараздів і перешкод. Автором оригінально сформульовано правила – «не боятися акул», «не вдаряти передчасно у дзвін», «щоранку застеляти ліжко», що мають глибокий сенс і підтекст, розкрито сутність кожного правила, наведено цікаві історії про людей, які надихають власною дисципліною, наполегливістю, благородством і мужністю</p> <p>https://nashformat.ua/products/zastelyajte-lizhko.-dribnytsi-yaki-mozhut-zminyty-vashe-zhyttya-a-mozhlyvo-i-svit-906633 ;</p> <p>https://4read.org/2342-makreyven-garry-vylyam-zastelyajte-lyzhko.html</p> <p>Пропонуємо для сформування навичок підготовки переконливих і життєствердних, надихаючих промов прослухати виступ Вільяма Гаррі Макрейвена</p>	6
---	--	---

	<p>https://www.facebook.com/storerightchoice/videos/696352354494877/; а також виступ Мартіна Скорсезе, американського кінорежисера і володаря премії «Оскар» – «Незламність України».</p> <p><i>Форма представлення:</i> Підготувати виступ на тему: «Дисертація як революція в науці чи...?», (наприклад – чи що не так з освітою? Чи компіляція привласнених ідей і текстів ?) орієнтований на визначення дефідентів, які розкривають специфіку проблематики дослідження. Яке Ви будете виконувати, для «покоління F» (F – від лат. future – майбутнє), його унікальність, актуальність проблеми, соціальну й економічну значущість дослідження на 5-7 хвилини (оформити письмово).</p>	
4	<p>Змістовий модуль II. Тема 2.1. Самостійна робота № 4. «Методи дослідження на емпіричному й теоретичному рівнях у глобальному вимірі сингулярності та турбулентності світу» (4 год.+ 3 години перегляд кінострічки).</p> <p><i>Завдання.</i> На основі перегляду кінострічки «Інтерстеллар» (англ. Interstellar – Міжзоряна, 2014 р., США), режисер і сценарист Крістофер Нолан, http://kinogo.club/5062-interstellar-2014.html) виконайте такі завдання.</p> <p>Вправа № 1 (обговорення виконаних завдань у малих групах, 2-3 особи): Схарактеризуйте якості людей (професійні, інтелектуальні, моральні, вольові, емоційні, ділові, позитивні, негативні тощо) та роботів CASE й TARS у фільмі, які сприяють виживанню у критично небезпечних життєвих ситуаціях. Порівняйте їх. Доведіть, які з наведених і узагальнених Вами людських якостей є актуальними для сучасних науковців.</p> <p>Для зручності аналізу і порівняння зробіть, будь-ласка, відповідну таблицю, заповніть її. Обговоріть спільне й відмінне.</p> <p>Вправа № 2 (обговорення виконаних завдань у малих групах 2-3 особи):</p> <p>Проаналізуйте і зробіть узагальнення характерних ознак, основних переваг, відмінностей й обмежень індустріального, постіндустріального (інформаційного) типу суспільств за риторикою героїв фільму. Складіть відповідну таблицю й охарактеризуйте спільні або відмінні ознаки для цих типів суспільств. Який тип суспільства, на Вашу думку, є характерним для України, для розвинених країн у сучасному світі? До якого типу суспільства прагне і прогнозує світова наукова еліта? Відповіді мають бути підкріплені відповідними фактами (робота з ІПС в мережі Інтернет вітається). Чи спричиняє, на Вашу думку, вплив інформаційного суспільства на організацію й виконання науково-дослідної роботи? Поясніть, яким чином? Відповідь обґрунтуйте.</p> <p>Вправа № 3 (обговорення виконаних завдань у малих групах 2-3 особи) Проаналізуйте особистісну систему цінностей, моральні принципи діяльності учених-дослідників, що представлені у фільмі, які є важливими для соціальних, особистісних смислів і сенсів життя суспільства для кожної людини.</p> <p>Як співвідносяться цінності учених-дослідників із загальнолюдськими цінностями: усвідомлення цінності життя, віра у її</p>	3

	<p>можливості й обдарування, поцінування людської гідності, свободи вибору і слова, чесності, правдивості, поваги до людства, відповідальності у вчинках і почуттях, ставленні до інших, гуманізму тощо.</p> <p>Аналіз і характеристику цінностей конкретизуйте за персоналіями героїв кінострічки.</p> <p>Поміркуйте і обговоріть проблему «злих геніїв», зокрема у науковому колі вчених, яка іманентно притаманна для героїв цього фільму.</p> <p><i>Форма представлення: таблиця, презентація.</i></p>	
5	<p>Змістовий модуль II. Тема 2.2. Індивідуальна самостійна робота № 5. «Програма дослідження»</p> <p><i>Завдання.</i> Розробити програму педагогічного дослідження в освіті, яке Ви виконуете, що відображає науковий апарат, тактику й стратегію його організації, проведення на основі концептуально окреслених Вами ідей та засад із використанням SMART технології (від англ. self-monitoring, analysis and reporting technology) технології самоконтролю, аналізу й звітності.</p> <p><i>Форма представлення:</i> проєкт методологічної схеми логіки дослідження, спрогнозованих результатів дослідження й програми дослідження.</p>	6
	Разом	20

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення дисципліни застосовуються такі методи навчання:

за типом пізнавальної діяльності:

- пояснювально-ілюстративний;
- репродуктивний;
- проблемного викладу;
- метод мозкового штурму;
- дослідницький;

відповідно до логіки пізнання:

- аналітичний;
- індуктивний;
- дискусійний метод;
- дедуктивний;

за основними етапами процесу:

- формування знань;
- формування умінь і навичок;
- формування і розвиток методологічної культури, науково-дослідницької компетентності;
- застосування знань;
- узагальнення;
- закріплення;
- перевірка;

за системним підходом:

- стимулювання та мотивація;
- контроль та самоконтроль.

за джерелами знань:

- словесні – розповідь, пояснення, лекція;
- наочні – демонстрація, ілюстрація.

за рівнем самостійної розумової діяльності:

- проблемний;
- частково-пошуковий;
- case-метод;
- метод мозкового штурму;
- ситуаційний метод навчання;
- метод мікрофону;
- дослідницький.

Методи, які використовуються під час дистанційного навчання – телекомунікаційні (інтерактивні комп'ютерні відеоконференції, on-line консультації, самостійна робота здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії з використанням освітніх платформ (Zoom, Classroom, Google Meet) та месенджерів (Telegram, Viber).

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль якості опанування аспірантами навчального матеріалу здійснюється шляхом опитування й оцінювання знань на семінарських заняттях. Виконання аспірантами самостійної роботи, проведення й перевірка письмових контрольних завдань (тестів).

Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку.

10. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ АСПІРАНТИ

Оцінювання результатів навчання здобувачів освіти здійснюється за 100-бальною шкалою, шкалою ECTS і національною шкалою.

Очікувані результати навчання, контрольні заходи та терміни виконання оголошуються на першому занятті в семестрі. Враховуються бали, набрані на заняттях та під час підсумкового іспиту. При цьому обов'язково враховуються: присутність на заняттях й активність здобувачів освіти під час заняття; недопустимість пропусків і запізнь на заняття; користування мобільним телефоном чи іншими пристроями під час заняття в цілях, не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання тощо.

Загальна кількість балів з дисципліни – 100 на 1 семестр, із них 85 балів здобувач освіти може отримати під час роботи на семінарських, лекційних, практичних заняттях, 15 балів – на заліку.

Схема нарахування балів з дисципліни подано у таблиці.

Таблиця

Поточне оцінювання, самостійна робота, екзамен									Підсумковий контроль	Сума
M1			M2						15	100
Л	С	С/р	Л	С	С/р	С	С/р	С/р		
5	10	11	5	10	11	10	11	12		

Скорочення: Л – лекція; С – семінар; С/р – самостійна робота.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, диференційованого заліку, курсового проєкту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
69-74	D	задовільно
60-68	E	
35-59	FX	
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Робоча програма навчальної дисципліни, конспекти лекцій з комп'ютерною презентацією, плани семінарських занять, навчальні ситуації з дисципліни «Технологія підготовки дисертаційної праці» – рукопис.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

- Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження: методологічні поради молодим науковцям; вид. 2, перероб. Київ; Вінниця: 2010. 307 с. URL: <https://hum.edu-lib.com/pedagogika-psihologiya/goncharenko-s-u-pedagogichni-doslidzhennya-metodologichni-poradi-molodim-naukovtsyam>
- Етичний кодекс ученого України. Україна. Наука і культура. 2009. Вип 35. С. 19-23. URL: <https://www.znu.edu.ua/etychnyj-kodex-uchenogo-Ukrainy.pdf>
- Заболотна, О. (2018). Нова українська школа: очікування і реалії. У С. Щудло, О. Заболотна, О. Ковальчук (Ред.), Імплементация європейських стандартів в українські освітні дослідження: Збірник матеріалів II Міжнародної наукової конференції Української асоціації дослідників освіти (с. 49–51). ТзОВ «ТрекЛТД».
- Калініна Л. М. (orcid.org/0000-0003-0534-6089) Наукові підходи і методи вивчення особистості учня: аспекти розкриття теми у підручнику менеджера. Проблеми сучасного підручника : зб. наук. праць Ін-т педагогіки АПН України. К. : Пед. думка, 2006. Вип. 6.
- Калініна, Л.М. (orcid.org/0000-0003-0534-6089) (2021) *Методи наукового пізнання в Американсько-Британському науково-фантастичному фільмі «INTERSTELLAR»* In: Міжнародна науково-практична конференція «Педагогічна компаративістика і міжнародна освіта — 2021: інновації в освіті в контексті європеїзації та глобалізації» Інститут педагогіки НАПН України, м. Київ, Україна. С. 88–91.
- Калініна, Л.М. (orcid.org/0000-0003-0534-6089) and Малюга, М. М. (orcid.org/0000-0003-2054-7444) (2019) *Програмне забезпечення навчальної дисципліни «Методологічні основи управлінської діяльності та наукові школи менеджменту» для докторів філософії* In: Проблеми сучасного підручника: збірник тез міжнародної науково-практичної конференції (наукове електронне видання), 14 травня 2019 р., Київ: Педагогічна думка. С. 56–58. URL : <https://lib.iitta.gov.ua/715980/>
- Ковальчук В. В. Основи наукових досліджень. Київ: Професіонал, 2004. 113 с. URL: http://pdf.lib.vntu.edu.ua/books/Kovalchuk_2005_240.pdf
- Комар Олена. Постнекласична епістемологія: нові тенденції. Людина в складному світі / за ред. Н.В. Кочубей, М.О. Нестерової. Суми: Університетська книга, 2017. С. 230 -248.

9. Лук'янова Л. Законодавче забезпечення освіти дорослих: зарубіжний досвід. Українська Асоціація освіти дорослих. Київ : ТОВ «ДКС-Центр», 2017. 147 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/708009/1/Lukianova%20book.pdf>
10. Лузан П. Г. Основи науково-педагогічних досліджень: навчальний посібник / П. Г. Лузан, І. В. Сопівник, С. В. Виговська. 3-є вид. доповнене. Київ: НАКККіМ, 2011. 314 с. URL: https://bahmat.at.ua/MET_NAUK_DOSL/S.VYGOVSJKA_POSIBNYK.pdf
11. Методологія наукових досліджень: навч. посіб./ В.С. Антонюк, Л.Г. Полонський, В.І.Аверченко, Ю.А. Малахов. К.: НТУУ «КПІ», 2015. 276 с. URL:<https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/18679/1/Антонюк-Методологія%20наукових%20досліджень%20.pdf>
12. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. / В. І. Зацерковний, І. В. Тішаєв, В. К.Демидов. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 236 с. URL:https://isp.kiev.ua/images/Page_Image/Library/Methodology_Zatserkovny_Tishayev_Demidov.pdf
13. Організація та методологія наукових досліджень : навч. посіб. / О. Г. Данильян, О.П. Дзюбань. Харків : Право, 2017. 448 с. URL: http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/16993/1/Danilyan_Dzoban_NP-58.pdf
14. Методика та організація наукових досліджень : Навч. посіб. / С. Е. Важинський, Т. І.Щербак. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с. URL:<https://nuczu.edu.ua/sciencearchive/Articles/gornostal/vajinskii%20posibnyk.pdf>
15. Каламбет С.В. Методологія наукових досліджень: Навч. посіб. / С.В. Каламбет, С.І.Іванов, Ю.В. Півняк Ю.В. – Дн-вськ: Вид-во Маковецький, 2015. – 191 с. URL:<https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2017/10/3-1.pdf>
16. Міжнародні правила цитування та посилання в наукових роботах : методичні рекомендації / автори-укладачі: О. Боженко, Ю. Корян, М. Федорець ; редколегія: В. С. Пашкова, О. В. Воскобойнікова-Гузєва, Я. Є. Сошинська, О. М. Бруй ; Науковотехнічна бібліотека ім. Г. І. Денисенка Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»; Українська бібліотечна асоціація. Київ : УБА, 2016. Електрон. вид. 1 електрон. опт. диск (CD-ROM). 117 с.
17. Навчання дорослих в умовах формальної і неформальної освіти: теорія і практика: монографія / М.П. Вовк, Л.Ю. Султанова, Н.О. Філіпчук, С.О. Соломаха, Ю.В. Грищенко. Київ, 2019. 498 с. URL <https://lib.iitta.gov.ua/718748/>
18. Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні : монографія / В. Г. Кремень (голова), В. І. Луговий (заступник голови), О. М. Топузов (заступник голови), С. О. Сисоєва, О. І. Ляшенко, С. Д. Максименко, Н. Г. Ничкало, П. Ю. Саух, І. Ю. Регейло (секретар) за заг. ред. В.Г. Кременя, Київ : Нац. акад. пед. наук України, 2021. 384 с. (До 30-річчя незалежності України). DOI: <https://doi.org/10.37472/NAES-2021-ua> URL: <https://lib.iitta.gov.ua/726223/1/nac%20dopovid%202021%20color%201%20%281%29.pdf>
19. Невизначені знання: образ науки для світу, що змінюється. RGA Dolby. 1996. Cambridge University Press.
20. Основи методології та організації наукових досліджень: навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів /за ред. А.Є. Конверського. Київ, 2010. 352 с. URL: https://biology.univ.kiev.ua/images/stories/Upload/Kafedry/Biofizyky/2014/konversky_osn_metod_ta_org_nayk_dosl.pdf
21. Огнев'юк В. Освітологія – науковий напрям інтегрованого дослідження сфери освіти. Рідна школа. 2012. № 4–5. С. 44–51. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/rsh_2012_4-5_9
22. Педагогічна логіка. URL: https://allreferat.com.ua/uk/pedagogika_metoduka_vukladanny/referat/4125
23. Проект сприяння академічній доброчесності в Україні (SAIUP). URL: <http://www.saiup.org>
24. Проблематика без роботи в глобальному та національному розвитку. Сергій Сардак та Ю. С. Беліч С. Е. Сардак. 2018. *Економіка та Суспільство*, 17. С. 490–495.

25. Правове забезпечення науково-інвестиційної діяльності в Україні: науково-аналітична записка Мінюст України [Електронний ресурс] / З. Кучерява. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_13958
26. Стан науково-інноваційної діяльності в Україні у 2020 році: науково-аналітична записка [Електронний ресурс] / Т.В. Писаренко, Т.К. Куранда, Т. К. Кваша, та ін. К.:УкрІНТЕІ, 2021. 39 с. URL: https://ttn.kharkov.ua/articles/%20https://mon.gov.ua/storage/app/media/nauka/2021/06/23/A_Z.nauka.innovatsiyi.2020-29.06.2021.pdf
27. Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40. Наказ Міністерства освіти і науки № 40 від 31.05.2019 № 759. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0640-19#n9>
28. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації. Наказ Міністерства освіти і науки України 12. 01. 2017 р. № 40. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17#Text>.
29. Про затвердження вимог до оформлення дисертацій. Наказ Міністерства освіти і науки № 40 від 12.01.2017 р., із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки № 759 від 31.05.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17#Text>
30. Про затвердження Порядку присудження наукових ступенів. Постанова Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567 URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/567-2013-%D0%BF#n39> (*обсяг основного тексту дисертації визначається пунктами 10, 11 Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567, або може встановлюватися освітньо-науковою програмою закладу вищої освіти (наукової установи) відповідно до специфіки відповідної галузі знань та/або спеціальності*)
31. Розуміння наукового дослідження через моделювання процесів. Роберт В. П. Лук . 2010. Основи науки 15 (1): 49-78. Microsoft Word - fos2x.doc (philpapers.org) (англійською)
32. Рубанець О.М. Теорія пізнання та способи обробки інформації: комплекс навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського,2018. 66 с.
33. Сагуйченко В.В. (2009). Філософська та наукова методологія: Аспекти взаємодії /Збірник Наукових Праць. Філософія І Соціологія В Контексті Сучасної Культури : 172–179.
34. Сисоєва, С. О., Кристопчук, Т. Є., 2013. Методологія науково-педагогічних досліджень: підручник. Рівне: Волинські береги.
35. Сисоєва С. Освіта і особистість в умовах постіндустріального світу: монографія. Хмельницький: ХГПА. 324 с.
36. Сисоєва С. Освіта як об'єкт дослідження. Шлях освіти. 2011. № 2. С. 5–11.
37. Топузов О. М., Калініна Л. М. Експериментальний майданчик Всеукраїнського рівня – Авторська школа Ганни Матвєєвої. Директор школи. 2015. № 11-12 (705-706). С. 95–103.
38. Топузов О.М. Експеримент у педагогічній науці і практиці: педагогічні інновації в системі загальної середньої освіти. *Директор школи, ліцею, гімназії*. 2014. №1–4. С. 135–140.
39. Топузов, О. М. Педагогічна прогностика: теоретико-методична основа прогнозування розвитку педагогічних наук і педагогічної практики. *Рідна школа*. 2014. № 7. С. 32–38.
40. Філософія сучасної науки і техніки : підручник / Едуард Семенюк, Володимир Мельник. Вид. 3-тє, випр. та допов. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2017. 364 с. URL: <https://lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/08/Melnyk60h84-2016-ilovepdf-compressed.pdf>
41. Філософія науки: підручник / І. С. Добронравова, Л. І. Сидоренко, В. Л. Чуйко та ін. ; за ред. І.С. Добронравової. К.: ВПЦ «Київський університет», 2018. 255 с. URL: <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/Phil-science.pdf>
42. APA Formatting and Style Guide/Purdue Online Writing Lab. URL: <https://owl.english.purdue.edu/owl/resource/664/01/> (viewed on 13.10.2016).
43. Kremen, V. H. (Ed.). (2017). National Report on the State and Prospects of Education Development in Ukraine. Pedahohichna dumka. <https://lib.iitta.gov.ua/706242/> Lokshyna, O., & Topuzov, O. (2021). COVID-19 and education in Ukraine: Responses from the authorities and

- opinions of educators. *Perspectives in Education*, 39(1), 207-230. <https://doi.org/10.18820/2519593X/pie.v39.i1.13>
44. ISO 690:2010 Information and documentation. Guidelines for bibliographic references and citations to information resources. URL: http://www.iso.org/iso/iso_catalogue/catalogue_tc/catalogue_detail.htm?csnumber=43320.
45. Methodology and Pedagogy. URL: <http://www.amvsomerset.org.uk/guidance/methodology-and-pedagogy/>.
46. Rybalko, L., Topuzov, O., & Velychko, L. (2020). Natural science education concept for sustainable development. *E3S Web of Conferences*, 166, 1–6. <https://doi.org/10.1051/e3sconf/202016610030>

Додаткова

1. Бондаренко Л. І. Розвиток дослідницької компетентності майбутніх викладачів вищих навчальних закладів : метод. рек. для виклад. вищих навч. закл., аспірантів, магістрантів. Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2013. 56 с.
2. Вішнікіна, Л. П., 2008. Педагогічне моделювання як основа проектування освітніх процесів. *Імідж сучасного педагога*, 7-8, С. 86–87.
3. Калініна Л. М. Генезис інформаційного менеджменту як галузі наукового знання. *Стратегічні пріоритети*. 2009. №4 (13). С. 71–76.
4. Калініна Л. М. Google-сервіси для вчителя Перші кроки новачка : навч. посіб. / Л. М. Калініна, М. В. Носкова. – Львів, ЗУКЦ, 2013. – 182 с.
5. Калініна Л. М. Загальноосвітній навчальний заклад як соціально-педагогічна система і об'єкт педагогічної дійсності. *Рідна школа*. 2009. № 5–6. С. 12–17.
6. Калініна Л. М. Науковий дискурс сучасних методологій організаційного механізму управління в сфері освіти. *Рідна школа*. 2017. № 1–2. (січень-лютий). С. 8–17.
7. Калініна Л. М. Сучасність потребує вільної духом людини і демократичної школи. *Директор школи*. 2015. №13–14 (757–758), липень. С. 8–12. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/10471/>
8. Калініна, Л.М. (orcid.org/0000-0003-0534-6089) (2019) *Сучасна школа в контексті розвитку Smart-суспільства* In: Прикладні наукові розробки та теоретичні дослідження XXI століття: зб. наук. праць «ЛОГОΣ» з матеріалами міжнар. наук.-практ. конф., м. Вінниця, 15 квітня, 2019 р. ГО «Європейська наукова платформа», м. Вінниця, Україна, стор. 77-81. ISBN 978-617-7171-80-4 URL: <https://lib.iitta.gov.ua/716001/>
9. Малихін О. Аспектний аналіз категорій «пізнавальна самостійність» і «пізнавальна активність» у контексті організації самостійної навчальної діяльності студентів. *Рідна школа* № 3. 2011. С. 25-29. URL: <http://surl.li/awehq>
10. Педагогічний експеримент: навч.-метод. посіб. / [укладач О. Е. Жосан]. Кіровоград : Видавництво КОІППО імені Василя Сухомлинського, 2008. 72 с.
11. Старий Світ приречений. Новий - неминучий! URL: https://art-slav.blogspot.com/2020/01/blog-post_12.html.
12. Топузov, О.М. Інтелектуальний розвиток учнів у проблемному навчанні. *Рідна школа*. 2006. № 11. С. 6–8.
13. Топузov, О. М. Компетентнісний підхід – стрижень наукових інновацій у навчанні. *Освіта України*. 2016. 15 серп. (№ 32). С. 10.
14. Топузov, О. М. Забезпечення якості загальної середньої освіти: на шляху до європейських стандартів. *Український педагогічний журнал* 2015. № 1. С. 16–27.
15. Топузov, О. М. (2014). Дидактична прогностика в контексті теоретико-методичного забезпечення створення сучасного підручника. *Проблеми сучасного підручника*. (14), С.12–20.

16. Топузов, О. М. (2007). Проблемна ситуація в теорії проблемного навчання. *Шлях освіти*, (1), С. 12–16.
17. Топузов О.М., Малихін О.В., Опалюк Т.Л. Педагогічна майстерність: розвиток професійно-педагогічної адаптивності та соціальної рефлексії майбутнього вчителя : навч. посібник. Київ : Педагогічна думка, 2018. 292 с.
18. Українські аналітичні дослідження науки в пошуках сенсу їх існування. Володимир Кузнєцов. 2012. В. М. Попович (ред.), «Теорія» в гуманітарних дослідженнях та інтенціональних моделях у точних науках». С. 116–168.
19. Lokshyna, O.; Topuzov, O. COVID-19 and education in Ukraine: Responses from the authorities and opinions of educators. *Perspect. Educ.* 2021, 39, 207–230. [CrossRef]
20. Kalinina, L., Noskova, M. Curriculum for the course «Using google services in teachers' work» for full-time and distance learning. In: *Electronic Journal». The Theory and Methods of Educational Management"*, Vol. 11. (2013). <https://lib.iitta.gov.ua/2031/1/256.pdf>
21. Malykhin O., Aristova N., & Kalinina L. (2022). Schoolteachers-Parents Interactions Amid Distance and Blended Learning: Two-Year Experience of Overcoming Negative Influences of COvid-19. *Society. Integration. Education. Proceedings of the International Scientific Conference*, 1, 454–464. <https://doi.org/10.17770/sie2022vol1.6858>
22. Malykhin, O., Aristova, N., Kalinina, L. & Opaliuk, T. (2021). Developing Soft Skills among Potential Employees: A Theoretical Review on Best International Practices. *Postmodern Openings*, 12(2), 210-232. <https://doi.org/10.18662/po/12.2/304>

Періодична література

1. Український педагогічний журнал.
2. Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи.
3. Освітологія.
4. Проблеми сучасного підручника.
5. Педагогіка і психологія.
6. Педагогічна газета.
7. Постмодерністські відкриття. p-ISSN: 2068-0236 | e-ISSN: 2069-9387
| DOI: 10.18662/po <https://lumenpublishing.com/journals/>

Інформаційні ресурси

1. Електронна бібліотека НАПН України. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/>
2. Національна бібліотека України імені В. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
3. Інститут педагогіки НАПН України. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/view/divisions/ins=5Fpeg/>
4. Інститут цифровізації освіти НАПН України. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/view/divisions/inf=5Ftech=5Flear=5Ftool/>
5. Єдине освітнє інформаційне вікно України. URL: [<http://www.osvita.com>]
6. Інформаційний портал «Знання». URL: [<http://znannya.info>]
7. Освіта України. URL: <http://osvita-ukrainy.com.ua>
8. Освіта.UA. URL: <http://osvita.ua>
9. Портал сучасних педагогічних ресурсів. URL: <http://www.intellect-invest.org.ua>
10. Google Scholar. URL :: <https://scholar.google.com>
11. Scopus. URL : <https://www.scopus.com>
12. Web of Science URL : <https://clarivate.com/cis/solutions/web-of-science/>
13. ORCID URL : <https://orcid.org/>
14. ResearchGate URL :: <https://www.researchgate.net/>

УДК 378.07: 35:32.005+ 37.01: 005.373+4.004(0.034.2)

Робоча програма затверджена на засіданні вченої ради Інституту педагогіки НАПН України (протокол № 12 від «31» серпня 2022 р.).

Топузов О. М., Калініна Л. М. Технологія підготовки дисертаційної праці. Робоча програма навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки» / О. М. Топузов, Л. М. Калініна. [Електронне видання]. – Київ: Педагогічна думка, 2023. – 25 с.

DOI: 10.32405/978-966-644-669-8-2022-22

ISBN 978-966-644-669-8

Рецензенти:

Луценко Григорій Васильович, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки, психології, соціальної роботи та менеджменту Глухівського НПУ ім. О. Довженка.

Лісова Наталія Іванівна, докторка педагогічних наук, старший науковий співробітник відділу економіки та управління загальною середньою освітою Інституту педагогіки НАПН України.

Навчальна програма дисципліни «Технологія підготовки дисертаційної праці» складена відповідно до освітньо-наукової програми підготовки третього рівня вищої освіти галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки». Метою навчальної дисципліни «Технологія підготовки дисертаційної праці» є формування та розвиток у слухачів методологічної культури та науково-дослідницької компетентності.

Навчальна програма зорієнтована на особистісний і науково-педагогічний досвід доктора філософії, його наукові інтереси та індивідуальні запити; є гнучкою за змістом; відповідає принципам компетентнісного навчання дорослих, застосування політики відкритості та прозорості, періодичності перегляду освітніх програм із метою їх удосконалення, забезпечення академічної доброчесності та мобільності; забезпечує достатній рівень розвитку методологічної культури з організації і проведення педагогічних досліджень в освіті, технології роботи над дисертацією та оформлення результатів науково-дослідної роботи.

Розвиток методологічної культури і науково-дослідницької компетентності докторів філософії в умовах трансформації вищої педагогічної освіти та зважаючи на прагнення держави доєднатися до Європейського простору вищої освіти (2009 р.), Європейського дослідницького простору (2009 р.) та формування єдиного Європейського простору освіти (2017 р.), завершення якого заплановано здійснити до 2025 року є актуальним на часі та частково забезпечується вивченням дисципліни. З метою удосконалення методологічної культури навчальним планом підготовки здобувачів ступеня доктора філософії на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти у галузі 01 Освіта за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки» передбачено опанування курсу «Технологія підготовки дисертаційної праці».

The curriculum of the discipline «Dissertation Preparation Technology» is compiled in accordance with the educational and scientific program of training of the third level of higher education in the field of knowledge 01 «Education/Pedagogy» for specialty 011 «Educational, Pedagogical Sciences». The aim of the discipline “Dissertation Preparation Technology» is to form and develop methodological culture and research competence among PhD students.

The curriculum is focused on the personal and scientific-pedagogical experience of the doctor of philosophy, his research interests and individual requests; is flexible in content; meets the principles of adult competence training, the application of a policy of openness and transparency, the frequency of viewing educational programs in order to improve them, ensuring academic integrity and mobility; provides a sufficient level of development of methodological culture for the organization and conduct of pedagogical research in education, technology of work on the dissertation and registration of the results of research work. The development of methodological culture and research competence of doctors of philosophy in the context of the transformation of higher pedagogical education and taking into account the state's desire to join the European Higher Education Space (2009), the European Research Space (2009) and the formation of a single European Education Space (2017), the completion of which is planned to be completed by 2025 is relevant for the time and is partially provided by the study of the discipline. In order to improve the methodological culture, the curriculum for training applicants for the degree of Doctor of Philosophy at the third (educational and scientific) level of higher education in the field of 01 Education in the specialties 011 "Educational, Pedagogical Sciences provides for mastering the course «Technology of preparation of dissertation».

© Інститут педагогіки НАПН України, 2023 рік

© Педагогічна думка, 2023 рік

© Топузов Олег Михайлович, 2023 рік

© Калініна Людмила Миколаївна, 2023 рік